

Στον **τομέα των δημοσίων έργων**, τα προβλήματα που εμφανίζονται είναι σε κάποιο βαθμό διαχρονικά. Ωστόσο, το τελευταίο διάστημα, με την κρίση, εντείνονται. Εξετάζοντας τη διαχρονική εξέλιξη του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), διαπιστώνεται ότι τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντικός περιορισμός των δημοσίων επενδύσεων. Το 2009, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων διαμορφώνεται στα 8,8 δισ. ευρώ, έναντι 9,3 δισ. ευρώ το 2008, ενώ στο μεγαλύτερο μέρος του αφορά συγχρηματοδοτούμενα έργα. Ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, το ΠΔΕ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 3,4% του ΑΕΠ, στο χαμηλότερο ποσοστό μετά το 1996.

Ο τομέας με τις μεγαλύτερες απώλειες από τη συνεχή μείωση του ΠΔΕ κατά τα τελευταία έτη, είναι αυτός που αφορά στην κατασκευή - βελτίωση - συντήρηση των τεχνικών έργων, με δεδομένο ότι κατά μέσο όρο καταλαμβάνει το 65% του συνόλου των πληρωμών του ΠΔΕ.

Είναι, επίσης, χαρακτηριστικό ότι, πέντε χρόνια μετά την ολοκλήρωσή

ότι μεταξύ 2005 και 2007 ο δανεισμός των εταιρειών από 3ης έως 7ης τάξης αυξήθηκε εντυπωσιακά και συγκεκριμένα από 3.254.392 ευρώ κατά μέσο όρο και ανά εταιρεία το 2005, σε 4.449.027 το 2007. Και ενώ το 2005 ο μακροπρόθεσμος δανεισμός αντιστοιχούσε σε κάτω από το 1/3 των συνολικών δανειακών υποχρεώσεων, το 2007 έφτασε στο 50%.

Παράλληλα, όσον αφορά το ΕΣΠΑ, παρ' ότι έχουμε μπει στον τρίτο χρόνο υλοποίησής του, ελάχιστα έργα έχουν ενταχθεί σ' αυτό.

Στη δύσκολη αυτή περίοδο, μάλιστα, κατά την οποία λογικά θα έπρεπε να καταβληθεί προσπάθεια να εξασφαλιστούν έργα για όλες τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις - μικρές, μεσαίες και μεγάλες - εμφανίζεται το φαινόμενο περαιτέρω συγκεντρωτισμού των έργων στα χέρια των λίγων και μεγάλων, δίνοντας την αίσθηση στους πολλούς και μικρότερους, ότι ο κλάδος βρίσκεται υπό διωγμό.

Επίσης, και παρά τις διακηρύξεις, οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις έχουν μείνει εκτός των χρηματοδοτήσεων του ΤΕΜΠΜΕ.

σχολές του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου εντάχθηκαν στα ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ, δημοπρατήθηκαν από τον ΟΣΚ ΑΕ, πήραν έκπτωση 35% και κατασκευάστηκαν στην Καλαμάτα, στη Σπάρτη, στην Τρίπολη. Οι υπόλοιπες πέντε σχολές εντάχθηκαν σε ΣΔΙΤ. Μέχρι τέλους του 2009, που διαρκεί για την Περιφέρεια Πελοποννήσου το Γ' ΚΠΣ, θα μπορούσαν να έχουν κατασκευαστεί όλες, αρκεί να είχαν δημοπρατηθεί στα ΠΕΠ. Το Γ'

ΚΠΣ τελειώνει με αναπορόφητα κονδύλια που επιστρέφονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι δύο Σχολές σε Σπάρτη και Τρίπολη δημοπρατήθηκαν με συνολικό προϋπολογισμό 13,912 εκ. ευρώ, περιλαμβανομένου του ΦΠΑ. Δημιουργείται έτσι μια νέα γενιά «έργων σε ομηρία», που θα κοστίζουν και πανάκριβα, σύμφωνα με την ΠΕΣΣΕΔΕ.

Σύμφωνα με Επερώτηση που κατέθεσαν πρόσφατα στη Βουλή 37 βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, στα 5 χρόνια η κυβέρνηση «υπεξείραξε» αθροιστικά, με τη μείωση του ΠΔΕ, 15,4 δισ. ευρώ αναπτυξιακών πόρων από την οικονομία, εκ των οποίων τα 6,5 δισ. ευρώ αφορούν το ΥΠΕΧΩΔΕ. Επίσης, επισημαίνεται ότι υπάρχει πρόβλημα στη χρηματοδότηση των έργων. Για παράδει-

μα, το 2008 ζητήθηκαν για τα έργα της ΓΓΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ 4,23 δισ. ευρώ, ενώ με τον προϋπολογισμό δόθηκαν μόνο 2,23 (το 53%). Το 2009 ζητήθηκαν 4,05 δισ. ευρώ και δόθηκαν μόνο 2,01 (50%), δηλαδή πιστώσεις μειωμένες κατά 10% σε σχέση με αυτές του 2008.

Επίσης καταγγέλλεται ότι στα έργα των συμβάσεων παραχώρησης έργα γίνονται μόνο στο έργο «Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα και Λεύκτρο - Σπάρτη», παρ' ότι οι πολίτες πληρώνουν διόδια που επισπράττουν οι παραχωρησιούχοι. Το συνολικό ποσοστό απορρόφησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής είναι μόλις 61% και υπάρχει κίνδυνος απώλειας πόρων. Η απορρόφηση για τις μελέτες νέων έργων του ΕΣΠΑ είναι απογοητευτική, αφού το 2007, για τις μελέτες των συγκοινωνιακών έργων της ΓΓΔΕ, δαπανήθηκαν μόνο 7 εκ. ευρώ. Οι περισσότερες μελέτες θα τελειώσουν στο τέλος του 2010 και άλλες στο τέλος του 2011. Έτσι πολλά έργα του ΕΣΠΑ είναι σήμερα χωρίς μελέτες και είναι αδύνατο να δημοπρατηθούν πριν το 2011. Επιπλέον, καταγγέλλεται ότι το σύστημα μελετών σε δύο στάδια ουδέποτε εφαρμόστηκε. Οι εκπτώσεις είναι όλες 20% και, επομένως, μόνο η αξιολόγηση των προσφορών, που είναι υποκειμενική, καθορίζει τον ανάδοχο.

Η βαθύτερη κρίση της ιστορίας στον τομέα των δημοσίων έργων

τους, ακόμη δεν έχουν αποπληρωθεί ορισμένα ολυμπιακά έργα. Περί αυτού η επιβεβαίωση έρχεται μέσα από τον Προϋπολογισμό του 2009, στον οποίο προβλέφθηκε πίστωση 132 εκατ. ευρώ για τα ολυμπιακά έργα, ποσό μεγαλύτερο από το αντίστοιχο που είχε προβλεφθεί το 2008 (95 εκατ. ευρώ). Τα αυξημένα φετινά κονδύλια, οφείλονται και στο γεγονός ότι πέρσι τελικά δεν δόθηκαν όσα είχαν προβλεφθεί!

Την ίδια ασυνέπεια επέδειξε το Δημόσιο τα επόμενα χρόνια σχεδόν σε όλα τα έργα, με συνέπεια οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις - και μάλιστα οι πιο συνεπείς - να αναγκαστούν σε υπέρογκο δανεισμό προκειμένου να συνεχίσουν τα έργα που είχαν αναλάβει.

Από μελέτη του ΣΑΤΕ προκύπτει

Τα αρνητικά αποτελέσματα του μειωμένου ΠΔΕ ενισχύονται περαιτέρω από την αυξανόμενη σημασία που αποδίδεται στις ΣΔΙΤ. Οι ΣΔΙΤ από δευτερευόν συμπληρωματικός μηχανισμός του ΠΔΕ αναγορεύτηκε σε κύριο, πρωτεύοντα. Οι κανόνες του χρηματοπιστωτικού συστήματος επικράτησαν πλήρως της νομοθεσίας των δημοσίων έργων.

Από τις 57 ΣΔΙΤ που περιγράφονται στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2009 συνολικού προϋπολογισμού 5,7 δισ. ευρώ, μόνο 4 ΔΕΝ επιβαρύνουν το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Μιλάμε, λοιπόν, για προεξόφληση των μελλοντικών προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων με τριπλάσιο κόστος. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα τρεις από τις οκτώ